Resoluţia pentru punerea în aplicare
a acordului anglo-italian în discuţia Camerei Comunelor
Declaraţiile d-lui Chamberlain

Londra, 2 (Rador). — Prezentând rezoluţia prin care se cere Camerei Comunelor să aprobe intenţia guvernului britanic de a pune în aplicare acordul anglo-italian, d. Chamberlain a rostit o cuvântare în care a spus între altele următoarele:

„De când am încheiat acordul cu Italia la 16 Aprilie, cred că nu s'a mai ivit nici un diferend între cele două ţări ale noastre. Este limpede însă că o îmbunătăţire a relaţiilor noastre nu poate fi menţinută dacă se întârzie cu punerea în aplicare a acordului care a rămas în suspensie de mai bine de şase luni. Această întârziere nu poate dura la infinit.

Chestiunea ce ni se pune azi nu este dacă acest acord este un acord bun. Acest lucru a fost confirmat, în ce priveşte această Cameră. Se pune însă problema dacă a sosit timpul să-l punem în aplicare şi dacă condiţiile preliminare — care au fost considerate esenţiale pentru a se pune în aplicare acordul — au fost îndeplinite.

Camera îşi aminteşte care au fost aceste condiţii. Era ca noi să socotim chestiunea spaniolă rezolvată şi am explicat în Iulie trecut de ce am socotit necesară această condiţie. Am spus atunci că, după părerea noastră se va găsi o justificare pentru recunoaşterea formală a suveranităţii Italiei din Etiopia, dacă noi am socoti că această recunoaştere ar constitui un pas important spre o destindere generală în Europa. Pentru că la acea dată eram convins că conflictul din Spania constituia o ameninţare perpetuă pentru pacea Europei, am cerut ca el să fie înlăturat înainte de a cere Parlamentului să cadă de acord ca acest acord să fie pus în aplicare".

Dacă planul britanic pentru retragerea voluntarilor străini din Spania nu este pus în aplicare azi, nu se poate spune că aceasta este din vina Italiei. Când mă aflam la Muenchen, d. Mussolini mi-a comunicat că are de gând să retragă 10.000 oameni, adică aproximativ jumătate din totalul forţelor de infanterie italiene aflate în Spania, şi de atunci, în adevăr, aceşti oameni au fost retraşi.

Piloţii italieni, forţele aeriene şi celălalt material continuă a rămâne în Spania, precum şi materialul de război trimis deoparte şi de alta, de alte ţări decât Italia.

Asigurările date de d. Mussolini d-lui Chamberlain

Am primit din partea d-lui Mussolini următoarele asigurări precise:

1. Restul forţelor italiene de toate categoriile vor fi retrase când va fi pus în aplicare planul de neintervenţie.

2. Nu vor mai fi trimise noui trupe italiene în Spania.

3. Guvernul italian nu a avut nici un moment de gând să trimită forţe aviatice în Spania în locul forţelor de infanterie care au fost retrase.

Aceste trei asigurări luate în legătură cu actuala retragere a acestui mare număr de soldaţi, după părerea mea, constitue o dovadă substanţială a bunelor intenţii ale guvernului italian. Aceste intenţii formează o contribuţie la eliminarea problemei spaniole, cu o ameninţare a păcii.

Germania şi Italia nu au ambiţii teritoriale în Spania

Opoziţia stăruie în părerea sa că Germania şi Italia intenţionează să se stabilească oarecum permanent în Spania şi că în Spania se introduce actualmente un regim fascist. Socotesc aceste două puncte de vedere cu totul neîntemeiate. Când mă aflam la Muenchen, am discutat viitorul Spaniei atât cu d. Hitler, cât şi cu d. Mussolini şi ambii mi-au dat asigurări precise că nu au ambiţii teritoriale de niciun fel în ce priveşte Spania.

Ţin deasemenea să reamintesc membrilor Camerei că acum câtva timp, când Europa, după toate aparenţele ,se afla în pragul unui nou război de mare amploare, generalul Franco a făcut o declaraţie de neutralitate, afirmând că nu va viola frontiera franceză, afară numai dacă nu va fi atacat din acea direcţie. Mi se pare că evenimentele din Septembrie pun întregul conflict spaniol într'o nouă perspectivă.

După părerea că este cât se poate de limpede că chestiunea spaniolă nu mai constitue o ameninţare pentru pacea Europei; în consecinţă, nu mai există nici un motiv serios pentru ca noi să nu facem pasul care în mod evident ar contribui la o destindere generală.

In chestiunile internaţionale, un eveniment duce la altul. Dacă este nevoe de vreo justificare pentru politica dusă de guvernul britanic cu scopul de a pune capăt neînţelegerilor cu Italia, ea poate fi desigur găsită în acţiunea d-lui Mussolini, când acesta, la cererea mea, a făcut uz de influenţa sa pe lângă d. Hitler pentru a obţine timp de discuţie, ceeace a dus la acordul dela Muenchen. (Aplauze). Prin această acţiune a fost salvată pacea.

Işi închipue oare cineva că cererea pe care am adresat-o d-lui Mussolini, de a interveni, ar fi primit un răspuns din partea d-sale sau chiar că eu aşi fi putut veni cu o asemenea cerere, dacă relaţiile noastre ar fi rămas ceeace au fost acum 18 luni? (Aplauze).

Recunoaşterea cuceririi Etiopiei

Ştiu că sunt unii care se pot hotări cu greu să recunoască suveranitatea Italiei asupra Etiopiei. Să nu se uite însă că consiliul Societăţii Naţiunilor, în Mai trecut, printr'o largă majoritate a exprimat punctul de vedere că rămâne pentru fiecare naţiune în parte să se hotărască dacă acordă sau nu recunoaşterea formală acestei cuceriri. Vreau deasemeni să le amintesc că dintre toate ţările din Europa numai noi şi cu Uniunea Sovietică ne-am mărginit la o recunoaştere de facto. Acum ne propunem să urmăm aceeaş cale ca Franţa şi, în consecinţă, ambasadorul britanic la Roma va primi o nouă acreditare, pe baze asemănătoare cu ale Franţei, stabilind astfel recunoaşterea legală a suveranităţii Italiei.

Guvernul francez, fiind informat de aceste intenţii ale noastre, nu a ridicat nici o obiecţie, ci din contra a declarat că în general el primeşte cu satisfacţie orice ar putea să contribue la îmbunătăţirea relaţiilor anglo-italiene".

DOMINIOANELE APROBA

Primul ministru a dat apoi citire unor mesagii de aprobare din partea guvernelor australian şi african de sud prin care se recunoaşte de aceste guverne că prin această acţiune guvernul britanic *atât de cinstite şi de sincere, cum d. Chamberlain a fost făcut să creadă că sunt, atunci ele să facă gestul complet, să retragă toţi voluntarii lor şi în acest caz nu va mai exista posibilitatea generalizării războiului".*

Un reprezentant al opoziţiei liberale a anunţat că acest partid îşi retrage amendamentul, deoarece el este în afara discuţiei. In acest amendament se spunea că, deşi Camera Comunelor doreşte să reia istorica prietenie anglo-italiană, Anglia nu poate să aprobe acordul anglo-italian până când guvernul italian nu va fi îndeplinit obligaţiile prevăzute în acordul de neintervenţie şi va fi retras toate trupele lui, atât terestre, cât şi aeriene, precum şi specialişti militari din Spania, Majorca şi alte teritorii spaniole.

CUVÂNTAREA D-LUI EDEN

S'a urcat apoi la tribună d. Eden.

„Date fiind legăturile mele speciale cu problema spaniolă, membrii Camerei Comunelor vor înţelege de ce nu pot să tac acum: S'ar putea crede că mi-am schimbat punctul de vedere. Or, acest lucru nu s'a întâmplat. Niciunul din membrii Camerei nu are mai mare responsabilitate pentru politica de neintervenţie decât eu însumi. Deaceea, trebue să spun făţiş că nu regret decizia ce a fost luată de guvern. In schimb, cred că iniţiativa anglo-franceză a avut de scop şi a înlăturat primejdia iminentă a unui conflict european. Pentru acest lucru, nu trebue să cer nici o scuză. Din acest punct de vedere mă deosebesc de laburiştii din opoziţie.

Guvernul italian şi noi vorbeam două limbi cu totul diferite în ce priveşte Spania. Aceasta mi s'a părut o situaţie intolerabilă. Nu vedeam cum se poate încheia un acord cu o putere în timp ce forţe militare ale acestei puteri interveneau într'un conflict civil, într'un stat amic nouă.

Cu toate că se începuseră negocieri cu guvernul din Roma, intervenţia italiană continua nestăvilită. Acum ni se spune că trebue să fim realişti. Foarte bine. Socotesc că aceasta înseamnă că nu trebue să ne ascundem în faţa faptelor, oricât de stânjenitoare sau neplăcute ar fi ele. Or, faptul principal este acesta. Atunci când guvernul britanic şi-a pus iscălitura sub acordul anglo-italian, el a făcut condiţie esenţială — şi bine a făcut — ca să se soluţioneze chestiunea spaniolă. Or, eu socotesc că soluţionare nu poate să însemne decât fie terminarea războiului civil, fie terminarea intervenţiei străine. (Aplauze). Se poate afirma că s'a obţinut vreunul din aceste două rezultate? Este sigur că războiul civil nu s'a terminat. El bântue din nefericire cu nescăzută vigoare. In ce priveşte intervenţia străină, principala contribuţie a Italiei nu a fost niciodată infanteria, ci tehnicieni, armament şi în special aeroplane. Şi, după cât pot să-mi dau seama, nimic nu arată că s'ar fi retras ceva din aceşti oameni şi material. Acest lucru este cu atât mai important cu cât aeroplanele vor juca un rol şi mai de seamă în lunile de iarnă, deoarece, după câte ne putem da seama, este puţin probabil ca forţele terestre să ajungă la o decizie militară într'un viitor apropiat.

Atâta vreme cât Italia are legiunilě ei aeriene în Spania nu se poate pretinde că s'a produs o limitare efectivă a intervenţiei ei în războiul de acolo. Purul adevăr este că condiţia esenţială pusă de guvernul britanic nu a fost satisfăcută. (Aplauze îndelungate). Am şovăit. Nimic nu va ascunde acest fapt în ochii lumii.

Lumea ştie că noi am întreprins o politică de destindere având drept ţel eliminarea tuturor cauzelor posibile de război. Dar această politică nu poate fi dusă la bun sfârşit decât dacă toţi cei interesaţi sunt gata să subordoneze binelui colectiv interesele pur naţionale. Guvernul britanic a fost gata să facă şi a făcut largi concesii în dorinţa sinceră de a ameliora atmosfera generală. Până acum însă au fost puţine indicaţii că un spirit asemănător domneşte şi în unele din celelalte state interesate. Noi dăm într'una şi ei iau într'una.

Există un pericol serios că, dacă se continuă cu această politică de împăcare, ea va fi interpretată în altfel de unele ţări şi interesele şi poziţia noastră ar putea fi grav atinsă.

La fel cu cei mai mulţi oameni, aş saluta cordial stabilirea unor relaţii mai bune anglo-italiene. Nu pot să cred însă că punerea în funcţiune a acordului în asemenea condiţii este în adevăratul interes al ţării noastre. Deşi recunosc motivele care îndeamnă guvernul la această politică, eu nu pot să-mi însuşesc această politică, aşa că, cu tot regretul nu pot astăseară să o votez".

Camera Comunelor aprobă intrarea în vigoare a acordului

Londra, 2 (Rador). — După ce au luat cuvântul şi alţi deputaţi din coaliţia guvernamentală şi din opoziţie, s'a trecut la vot.

Camera Comunelor a adoptat cu 345 voturi contra 138 moţiunea guvernului prin care se tinde la aprobarea punerii în vigoare a acordului italo-britanic din Aprilie 1938.

Londra, 2 (Rador). — Răspunzând unei întrebări, în şedinţa Camerei Comunelor, d. Chamberlain a declarat că intrarea în vigoare a acordului anglo-italian nu se va produce imediat după aprobarea moţiunii de Cameră, „de oarece cele două guverne trebue mai întâi să ajungă la o înţelegere asupra datei".

CEI CARI S'AU ABŢINUT DELA VOT

Londra, 3 (Rador). — Mai mulţi membri ai Camerei Comunelor, partizani ai guvernului, s'au abţinut dela votarea moţiunei privitoare la intrarea în vigoare a acordului anglo-italian.

Printre aceştia sunt d-nii: Churchill, Eden, Harold Nicholson şi Vivyan Adams.

Se anunţă noui măsuri drastice împotriva evreilor în Germania

Berlin, 2 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Havas" transmite:

Campania antisemită este din ce în ce mai intensă.

Unele cercuri cer expulzarea tuturor evreilor străini şi crearea de getto-uri pentru evreii germani.

„Schwarze Corps", organul miliţienilor naţional-socialişti, scrie în această privinţă:

„Dacă iudaismul mondial ne declară război — lucru pe care l-a şi făcut — noi trebue să tratăm pe evreii cari se află la noi aşa cum se tratează supuşii unui stat cu care te afli în război. Puţin ne pasă dacă printre ei sunt şi nevinovaţi".

O conferinţă
franco-italo-germano-britanică pentru încheerea unui pact de pace

Londra, 2 (Rador). — Ziarul „Star" scrie că d. Chamberlain are de gând să aibă o nouă întrevedere cu d. Hitler.

Această întrevedere nu va avea loc înainte de Crăciun.

Ziarul adaugă că ea va fi preludiul unei convocări a unei conferinţe franco-italo-germano-britanice, al cărei obiectiv ar fi încheerea unui pact de pace, prevăzând: 1. interzicerea folosirii gazelor de luptă în timp de război; 2. interzicereă bombardamentelor aeriene asupra populaţiei civile; 3. limitarea numărului avioanelor de bombardament.

Suveranii Angliei
vor vizita oficial Statele-Unite

Londra, 2 (Rador). — *Ziarul „Daily Herald" anunţă că o scrisoare a Casei Regale a Angliei a fost trimeasă la Washington pentru Casa Albă.*

Prin această scrisoare se acceptă invitaţia făcută de preşedintele Roosevelt ca Suveranii Angliei să facă o vizită oficială în Statele Unite, în cursul verii viitoare

Ziarul precizează că Suveranii Angliei vor fi oaspeţii d-lui Roosevelt timp de trei zile. după vizita pe care Regele şi Regina Angliei o vor face în Canada

OBIECŢIILE OPOZIŢIEI LIBERALE

După primul ministru, a luat cuvântul deputatul laburist Greenwood, care a declarat între altele:

Toţi amicii mei politici şi întreaga opoziţie din Cameră a ascultat cu o vie nemulţumire cuvântarea primului ministru. După informaţiile mele războiul din Abisinia este departe de a fi terminat, aşa că d. Mussolini nu se poate socoti stăpân adevărat al acestui teritoriu.

Dar adevărata problemă a acestei desbateri nu este tratatul anglo-italian, ci preţul pe care cineva urmează să-l plătească şi acel cineva pare că va fi poporul spaniol. Primul ministru are o stranie abilitate de a lega prietenii cu oameni nepotriviţi. El izbuteşte totdeauna să vină cu concesii la cererile lor, dar nu poate niciodată să obţină concesii dela ei. Retragerea a 10.000 de italieni nu poate fi socotită drept o contribuţie reală şi sinceră pentru terminarea intervenţiei străine.

Dacă Germania şi Italia sunt

RAZBOIUL DIN SPANIA

Vas republican bombardat de un vas naţionalist spaniol

Londra, 2 (Rador). — **Vasul britanic „Monkwood" a anunţat Miercuri ministerului marinei că un crucişător auxiliar al guvernului republican spaniol atacă vasul spaniol „Cartagena" la şapte mile în largul portului Cromer, în comitatul Norfolk.**

„Cartagena" a luat foc şi se îndreaptă spre Cromer, urmărit de crucişătorul spaniol, care l-a somat să se oprească.

*

Londra, 2 (Rador). — Agenţia „Reuter" transmite:

După informaţii primite în cursul serii, vasul spaniol bombardat în cursul după amiezii în apropiere de portul Cromer a fost vasul republican spaniol „Cantabria" din Santander şi nu vasul „Cartagena".

Pe bordul vasului se aflau 37 de persoane, între cari 3 femei şi 5 copii.

Vasul care a dat atacul este vasul naţionalist spaniol „Nadir".

Vasul britanic „Patersonian" a luat pe bordul său 11 persoane de pe vasul „Cantabria" şi a sosit cu ei la ora 21 şi 40 în portul Yarmouth. Câţiva dintre cei salvaţi sunt răniţi.

Un vas de salvare din Cromer a adus în port pe căpitanul vasului incendiat, familia acestuia şi mai mulţi membri ai echipajului.

Restul persoanelor aflate pe bordul vasului republican a fost luat de vasul „Nadir".

Vasul „Cantabria" se îndrepta dela Immingham spre Londra.

Căpitanul vasului a declarat că a fost urmărit şi bombardat timp de două ore şi jumătate de vasul naţionalist, care dispunea de 6 tunuri.

Guvernul Franco cere Angliei să-i recunoască beligeranţa

Londra, 2 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Stefani" transmite:

Ducele de Alba, agentul special al guvernului naţionalist spaniol, a prezentat guvernului britanic o cerere formală pentru recunoaşterea guvernului generalului Franco ca guvern beligerant.

MADRIDUL BOMBARDAT

Madrid, 3 (Rador). — **Corespondentul agenţiei Havas transmite:**

Miercuri seară, la ora 21 şi 22.15, bateriile naţionaliste au bombardat oraşul. Bombardamentele au ţinut câte 30 minute.

Deocamdată nu se cunosc pagubele provocate şi nici numărul victimelor.

Directorul agenţiei „Febus" a fost grav rănit.

LUPTELE AERIENE SE DAU LA MARI INALŢIMI

Saragosa, 3 (Rador). — *Corespondentul agenţiei Havas anunţă:*

Războiul aerian şi-a schimbat complet caracterul în Spania. Luptele între escadrile se dau acum la mari altitudini, întrucât numeroasele baterii antiaeriene ale ambelor tabere obligă pe aviatori, chiar aparatele de bombardament, să sboare la o înălţime de cel puţin 3000 metri.

Cea mai mare luptă aeriană de Miercuri, în cursul căreia aviatorii naţionalişti au dat dovadă de o mare superioritate tactică, s'a desfăşurat între 4000 şi 5000 metri înălţime. Peripeţiile luptelor n'au putut să fie urmărite depe pământ.

Colaborarea economică
a statelor Înţelegerii Balcanice

Atena, 3 (Rador). — **Conferinţa oficiilor comerţului exterior din ţările Înţelegerii Balcanice şi-a terminat lucrările.**

Conferinţa a întocmit un plan de colaborare între organizaţia economică a oficiilor comerţului exterior şi organizaţiile similare ale ţărilor din Înţelegerea Balcanică.

Conferinţa s'a ocupat deasemeni de posibilităţile de colaborare între comercianţii celor patru ţări în scopul de a se spori randamentul relaţiilor comerciale ce le unesc.

Programul va fi pus în executare imediat după ce el va fi adoptat de guvernele respective.

Alte incidente grave în Palestina

Ierusalim, 3 (Rador). — *Greva arabilor a provocat Miercuri numeroase incidente.*

Sunt numeroase victime. Au fost omoriţi 16 arabi. un evreu a fost asasinat, 20 rebeli au fost răniţi în cursul diferitelor angajamente.

Incidentul cel mai de seamă a fost bătlia dela Charkich, în cursul căreia au murit 10 insurgenţi.

La Jaffa s'au făcut peste 100 arestări.

Germanii din Polonia vor vota pe candidaţii guvernamentali

Varşovia, 2 (Rador). — *Agenţia „Pat" transmite:*

Presa minoritară germană publică o proclamaţie invitând pe germanii din Polonia să participe la alegerile parlamentare, votând pe candidaţii guvernamentali.

Proclamaţia este semnată de conducătorii minorităţii germane din Polonia.

Japonia
a încetat orice colaborare cu Liga Naţiunilor

Tokio, 2 (Rador). — **Consiliul de stat a ţinut o şedinţă sub preşedinţia împăratului Japoniei.**

S'a aprobat în unanimitate proectul guvernului relativ la încetarea colaborării Japoniei cu diferitele instituţiuni ale Societăţii Naţiunilor.

Ziua economiei la Gherla

2 Noembrie

Ziua economiei la Gherla s'a sărbătorit cu o deosebită solemnitate, la toate şcolile secundare şi primare.

La liceul „Petru Maior" serbarea s'a ţinut în sala festivă a liceului, în prezenţa tuturor elevilor şi corpului profesoral.

A vorbit despre ziua economiei d. prof. Niculescu, după care a urmat un frumos şi variat program artistic.

La şcoala normală de fete ziua economiei s'a sărbătorit în cadrul unei reuşite manifestaţiuni artistice. A vorbit despre „Economie şi foloasele ei" d-na prof. Comanaru comandantă străjeră.

La şcoala normală de băeţi sărbătorirea zilei „Economiei" s'a ţinut într'un cadru cu totul deosebit.

Sărbătorirea a început cu Imnul Regal, după care d. prof. C. Gheţie, într'o bine simţită vorbire, a dat „Indemnuri economice".

Elevul Andrei Răfan din cl. 8 a vorbit despre „Economie".

După epuizarea programului artistic, la cerinţa spontană a elevilor, s'a pus bazele unei case de economii.

La gimnaziul de fete ziua „Economie" s'a sărbătorit în sala de gimnastică. A vorbit despre „Economie" d-ra prof. Marica.

La şcoala primară, şcolile de aplicaţii şi institutul de educaţie corectivă, fiecare educator a dat îndemnuri economice grupului său, înfiinţându-se case de economii la care copiii au şi subscris mici sume de bani.

Frământări în rândurile studenţilor
dela Academia comercială din Cluj

Cluj, 1 Noembrie

In urma dispoziţiilor din ziua de 13 August c., care modifică legea învăţământului universitar, peste 200 de studenţi ai Academiei comerciale din localitate sunt în situaţia de a fi exmatriculaţi, deoarece nu şi-au luat toate examenele în cele 5 sesiuni, singurele pe care le acordă modificarea amintită.

Ori, noul regulament mai prevede că nici un student nu se mai poate înscrie pe anul următor, atâta timp cât nu şi-a luat toate examenele din anul în care a fost înscris Din această cauză, printre studenţii acestui înalt for cultural au fost în ultimul timp mari frământări cari au determinat consiliul profesoral să le dea atenţia cuvenită, în urma cărora s'a mai admis o sesiune extraordinară de examene tuturor acelor studenţi cari au fost concentraţi în vara aceasta.

Cum însă nu toţi cei cari sunt în pericol de a fi exmatriculaţi se găsesc în această situaţie care le dă dreptul la o nouă sesiune de examene, în urma unei înţelegeri avute, grupul acestor studenţi a depus la secretariatul rectoratului un nou memoriu în care arată doleanţele lor

Marţi dimineaţa, acest memoriu a fost examinat de consiliul profesoral al Academiei. Cum până în prezent nu se ştie în ce fel a fost rezolvat, frământările printre studenţii Academiei sunt încă foarte mari.

Cooperaţia în jud. Făgăraş
Corporaţiei îi trebue un nou ritm

Făgăraş, 31 Octombrie

In cele două reportagii anterioare am arătat câteva din problemele făgărăşene, cari cer urgentă rezolvare. Analizând împreună cu d. colonel Mihail Papadopol, prefectul judeţului, aceste chestiuni pentru cari s'au şi găsit unele mijloace de îndreptare satisfăcătoare, observăm că lumea de aci, sesisată de noi, ne-a dat dreptate, ajungând la concluzia că trebuiau luate măsuri mai din timp, de cei chemaţi pentru vindecarea acestor rele

Dar să dăm cuvântul în continuare, d-lui prefect colonel Mihail Papadopol.

COOPERAŢIA IN JUDEŢUL FAGARAŞ

Ideea cooperatistă, aici în judeţul Făgăraş, nu este ceva nou. Incă cu mulţi ani înainte de războiu, s'a început o acţiune care a fost încununată de succes, de preoţi şi învăţători. Aceştia au strâns în jurul lor o serie de oameni de acţiune, ajungând la cele mai bune rezultate. S'a adunat ban cu ban, din punga sărăcăcioasă a ţăranului, care găsea că este bine să mai pună ceva deoparte, cu scopul de a face să înflorească o instituţie românească, care la rândul ei era în măsură să dea bani cu împrumut vecinului sau rudei, pentru construirea unei case sau cumpărarea unei bucăţi de pământ.

Au luat fiinţă înainte de războiu, aci, un număr de 18 unităţi cooperatiste, dintre care cea mai mare parte — dintr'un anumit interes — erau afiliate la „Hanghia" sistem „Reifaisen".

A urmat războiul, cu toate prefacerile lui sociale. Ţăranul făgărăşan, econom din fire, a început să depună tot mai mult. A venit dorul de câştig, tot mai mare, care a făcut să ia fiinţă alte unităţi. Dar pentru motivul că cooperaţia propiu zisă este îngrădită de un statut tip care îngrădeşte dobânzile şi dividendele s'au creiat bănci pe acţiuni. Infiinţarea lor nu a avut totdeauna o bază justificată. Au fost în multe cazuri mai mult ambiţii de ordin local sau personal. Nu s'a avut în vedere starea de drept şi de fapt, posibilităţile de a strânge capital, de plasament solid.

Din aceleaşi motive au luat fiinţă şi unele unităţi cooperatiste.

Este adevărat că unele din ele au prosperat. Cooperativa din Vad spre exemplu, a ajuns să fie cea mai solidă din Ardeal, iar cea din Veştea de Jos să fie clasificată a treia. Au fost altele care au lâncezit. In trecut ca şi acum, deşi poartă denumirea de „producţie şi consum", totuş ele nu se mărginesc decât la consum. In mai multe cazuri, ele nu fac de cât să scumpească viaţa. Eram nu de mult, într'o comună oarecare din judeţ, în inspecţie. Văd o firmă „Cooperativă de producţie şi consum...". Intru înăuntru şi găsesc că tot inventarul ei, se reduce la câteva damigene de băutură aduse de camionul unei firme, în ajun, câţiva covrigi mucigăiţi care stăteau alături de o duzină de sticle de lampă, deasupra butoiului cu gaz Din constatările mele personale, am observat că sunt mai multe în aceiaş situaţie.

Mult m'am bucurat însă în altă parte, când am văzut într'o gară, un tren special încărcat cu fân de o cooperativă.

Ţăranul primeşte un aconto asupra fânului vândut, ca peste o săptămână sau două să primească un preţ bun, cu mult superior celui vândut la diferiţi negustori.

Am găsit la o altă cooperativă, că avea tot felul de mărfuri necesare ţăranului, aduse direct dela engros, iar ţăranul tot aci îşi valorifica produsele.

CIFRE GRAITOARE

Pentru clarificarea unor chestiuni, să dăm puţin rândul cifrelor să vorbească.

In judeţ mai sunt în prezent 11 bănci comerciale, cu capital social de 25.289.000 lei, fond de rezervă 13.799.000 lei, iar la depuneri suma de lei 78.337.000 lei. Depuneri de după conversiune sunt în sumă de 19.969.000 lei. In conversiune, a intrat suma de 88.424.000 lei. De relevat faptul că ratele de conversiune, sunt plătite la zi, atingând în fiecare an 81—83%.

In acelaş timp s'au lichidat bănci comerciale cu un capital de 5.146.986 lei, 6 au fuzionat având un capital de 5.346.024, iar 3, cu un capital de 769.342 lei, s'au transformat în bănci populare.

Bănci populare sunt în număr de 54, din cari 39 româneşti şi 15 săseşti, cu un număr de 5431 membri, capitalul social fiind de 9.142.933 lei.

Cooperativele de „producţie şi consum" sunt în număr de 43 din cari 28 româneşti şi 17 săseşti, cu 3634 membri, capital şi rezerve în sumă de 3.175.313 lei.

Pentru a ilustra mai bine afacerile comerciale pe cari le fac cooperativele de producţie şi consum, voiu arăta că la inventarul de la 31 Decembrie 1937 toate la un loc, deabia au avut mărfuri în valoare de 2.045.665 lei. Deci, mărfurile nu sunt nici de valoarea capitalului iniţial. Dacă scădem cele 3 cooperative mai răsărite, care au avut mărfuri în valoare de 796.000 lei, şi împărţeau valoarea restului de mărfuri la numărul unităţilor reiese că fiecare unitate ar fi avut în medie mărfuri de numai 29.273 lei, din care produsele de monopol sunt de 5—6000 lei.

De relevat că funcţionează şi o federală. Este o instituţie nouă. Face numai afaceri de producţie dar nu cu un angrenaj amplu, asa cum interesele locale cer. Motivul, în primul rând ar fi legăturile şi debuşeul comercial, care-i lipseşte. Realizările de până acum, sunt mulţumitoare.

COOPERAŢIEI II TREBUE UN ALT RITM

Dacă va continua aceeaşi lâncezeală, nu se poate ajunge la un rezultat bun. Cooperaţia trebue să ia un alt avânt ,să fie organizată pe alte baze, în conformitate cu nevoile locale şi spiritul vremurilor.

In judeţ, sunt 57 lăptării, toate particulare. Acestea cumpără acum laptele cu 2—2.50 lei litru. Socotind că la fiecare lăptărie se duce în medie cam 200 litri lapte zilnic şi că acelaş lapte dacă ar fi industrializat prin cooperaţie direct, s'ar desface cu preţul normal de 5 lei litru, anual populaţia rurală pierde o sumă enormă.

Plecând pe drumurile din jurul oraşului, către Iaşi, Şona, Beclean, etc., întâlneşti femei tinere dar cocoşate şi îmbătrânite înainte de vreme, care duc doniţele cu 7—10 litri de lapte zilnic, pe care'l duc şi vând la oraş cu 5 lei litru.

Pleacă dimineaţa la 4 de acasă ca să se înapoieze la 12, ziua este pierdută. Făcând socoteala că ar duce zilnic 10 litri de lapte pe care să-l vândă cu 5 lei litrul, deci în fiecare zi ar lua 50 lei. Dacă te gândeşti că ziua de lucru se plăteşte în medie cu 40 lei, atunci, laptele este vândut cu 1 leu litrul, fără să mai pui la socoteală oboseala.

Dacă s'ar uni mai mulţi, dacă laptele ar fi strâns şi desfăcut de cooperaţie printr'un singur om, cât n'ar câştiga oamenii!

De vină e lipsa, de încredere reciprocă. Trebue muncă şi educaţie în acest sens.

Acum s'a promulgat noua lege silvică, pentru a se pune odată stavilă jafului de lemne. Sunt în judeţ 53 de ferestrae ţărăneşti, cari nu mai pot lucra fără sistemă ca până acum.

M'am gândit, şi chestiunea este în studiu cu specialişti, să punem bazele unei mari cooperative forestiere. pentru valorificarea lemnului. Este vorba numai de săptămâni, până la punere în practică a ideii.

O altă meteahnă de care suferă cooperativa, este lipsa de vânzători specialişti. Desigur, că o unitate aşa de mică nu poate să plătească un specialist. In acest caz, aceste unităţi se mărginesc la a angaja un ţăran din sat.

Dacă cooperativele de producţie şi consum ar lucra pe bază de producţie şi valorificare, s'ar putea lua specialişti, angajaţi la parte de câştig.

Aci, nu este vorba de conducere, ci totul este în funcţie de vânzător, care este cheia operaţiunilor. Trebue cinste, curaj şi încredere reciprocă.

Iată ce-i lipseşte cooperaţiei noastre, încheie d. prefect expunerea sa.

AL. M.

Numeroase arestări la Cluj
Printre cei arestaţi se află şi un grefier dela judecătoria urbană

Cluj, 1 Noembrie

In urma mai multor plângeri cari arătau că numeroase persoane au plătit câte 1600 de lei ca să fie trecute pe tabloul invalizilor cari urmau să fie împroprietăriţi, unde ar fi avut dreptul să fie, dar au fost omişi din diferite cauze, d. procuror dr. Maxim Pop, după o amănunţită cercetare a lucrurilor, a dispus arestarea grefierului Matei Codreanu, despre care s'a stabilit că încasase aceste sperţuri.

Mandatul de arestare a fost. în aceiaşi zi, confirmat de secţia II-a a tribunalului. Arestatul Matei Codreanu încercase să se sinucidă la începutul anului acesta din cauze cari nu s'au putut descoperi atunci, actul disperat crezându-se că a fost determinat de o boală de nervi.

*

Tot Marţi dimineaţa poliţia a arestat pe Alexandru Herman din str. Avram Iancu nr. 10. Dându-se drept încasator al primăriei, acesta a colindat numeroase cartierele ale oraşului, încasând bani dela oricine putea, contra unor chitanţe false.

Nu se cunoaste totalul sumei încasate până în prezent de acest escroc, care ar fi rămas poate încă multă vreme nedescoperit, dacă Marţi dim. n'ar fi încercat să încaseze o taxă inexistentă chiar dela un autentic funcţionar al primăriei. Dându-şi seama cu cine are de-aface, acesta l-a reclamat imediat gardianului public, care l-a arestat şi l-a dus la chestura poliţiei.

De asemenea au mai fost arestaţi şoferii Atanasie Gherman şi Iancovici Moljvei, cărora li s'au dresat apoi acte de dare în judecată pentru că au provocat scandal în restaurantul „Excelsior" din piaţa Gării; Francisc Kucsar care îmbătându-se sdravăn a ameninţat pe numeroşi trecători din parcul Bărnuţiu cu moartea şi muncitorul Ludovic Kis din cartierul Iris, bănuit că că ar fi săvârşit mai multe furturi în ultima vreme în localitate.

Domnii abonaţi sunt rugaţi ca la orice reclamaţie sau schimbare de adresă să binevoiască a ne trimite eticheta cu care primesc ziarul, iar spre a fi prompt serviţi la reînoirea abonamentului să lipească pe cuponul mandatului poştal eticheta abonamentului expirat.